

4. ÜNİTE

HZ. MUHAMMED'İN ÖRNEKLİĞİ

Ünitemize Hazırlanalım

1. Bir insanda bulunması gereken ahlaki özellikler nelerdir? Arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Sıdk, emanet, istişare kavramlarını sözlükten araştırarak defterinize yazınız.
3. Kalem suresinin 4. ve Ahzab suresinin 21. ayetinin meallerini Kur'an-ı Kerim'den bularak defterinize yazınız.
4. Başarılı olmak ile kararlı olmak arasında nasıl bir ilişki vardır? Fikirlerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

Kavramlar: Üsve-i hasene, sıdk, emanet, azim

1. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Doğruluğu ve Güvenilir Kişiliği

Güvenilir bir insan olarak bilinmek sizce neden önemlidir?

Yüce Allah'ın emir ve yasaklarını insanlara bildirmek için seçip görevlendirdiği kimselere peygamber denir. Allah (c.c.), her topluma kendi içlerinden bir peygamber göndermiştir. Peygamberlerin görevlerini yapabilmeleri için bir takım özelliklere sahip olması gerekir. Bunlar; doğruluk, güvenilirlik, emaneti korumak, akıllı ve zeki olmak, günah işlememek, Allah'tan (c.c.) aldığı mesajları değiştirmeden insanlara ulaştırmaktır. Peygamberler, sahip oldukları bu niteliklerle insanlar için en güzel örnektir. Hz. Muhammed (s.a.v.) de diğer peygamberler gibi üstün ahlaki nitelikleriyle insanlara en güzel örnek olmuştur.

Hz. Muhammed'in (s.a.v.) adının yazıldığı hat örneği.

Hz. Muhammed (s.a.v.), bütün insanlığa gönderilmiş son peygamberdir. Yüce Allah, Kur'an-ı Kerim'i onun vasıtasıyla insanlara bildirmiştir. Kur'an'ın ilk muhatabı olan Hz. Muhammed (s.a.v.), onu en iyi şekilde yaşamış ve açıklamıştır. Sözleri ve davranışlarıyla Müslümanlara en güzel örnek olmuştur. Onun bu özelliği, **"Andolsun, Allah'ın Resulünde sizin için, Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı uman, Allah'ı çok zikreden kimseler için güzel bir örnek vardır."**¹ ayetiyle vurgulanmıştır. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) bu güzel örnekliliği Kur'an-ı Kerim'de "üsve-i hasene (güzel örnek)" kavramıyla ifade edilir.

BİLGİ KUTUSU

Üsve-i hasene :

1. En güzel örnek.
2. Hz. Peygamber'in örnek ahlakıyla ahlaklanarak başkalarına da örnek olmak.
3. "İnanç, ibadet, ticaret, eğitim, öğretim ve ahlak başta olmak üzere hayatın her alanında Müslümanların kendilerine örnek almaları gereken tek ve en güzel model." anlamında Hz. Muhammed'in (s.a.v.) sıfatı.

(MEB Dinî Terimler Sözlüğü, s. 468)

Doğruluk, **sıdk** kavramıyla ifade edilir ve dürüst olmak, kimseyi aldatmamak, kendi aleyhine bile olsa her zaman doğruyu söylemek gibi davranışlarla kendini gösterir.

Hz. Peygamber hayatı boyunca doğruluktan ayrılmamıştır. Düşmanları dahi onun yalancı olduğunu söyleyememiştir. Nitekim Hz. Muhammed (s.a.v.), Safâ tepesinden Mekkelilere seslenirken; *"Şu vadinin arkasında size saldırmak isteyen süvari birlikleri var desem bana inanır mısınız?"* diye sorduğunda onlar hep bir ağızdan, *"Evet, inanırız... Biz senin bugüne kadar yalan söylediğini hiç görmedik..."* diye karşılık vermişlerdir.²

1 Ahzâb suresi, 21. ayet.

2 bk. Müslim, İmân, 355; Buhârî, Tefsîr, (Şuarâ) 2.

Hız Muhammed (s.a.v.) kendisi hiçbir zaman doğruluktan ayrılmadığı gibi Müslümanların da daima doğru olmalarını istemiştir. O, bir gün Medine çarşısında dolaşırken elini bir buğday çuvalına daldırması ve altının ıslak, üstünün ise kuru olduğunu görmüştür. Bunun üzerine "... İnsanların görmeleri için ıslak olan kısmı üste koymak gerekmez miydi? ... Bizi aldatan bizden değildir."³ buyurmuştur.

Peygamberlerin özelliklerinden biri olan **emanet**, güvenilir olmak anlamına gelir. İnsan ilişkilerinde vazgeçilmez ahlaki bir ilke olan güven; bir kimseye kuşku duymadan inanmak ve ona güvenmektir. Dürüst olmak, emanete ihanet etmemek, verdiği sözü tutmak gibi özellikler güvenilir insanın nitelikleridir. Peygamberliğinden önce de insanlar arasında "Muhammedü'l-Emin (Güvenilir Muhammed)" olarak tanınan Hz. Muhammed (s.a.v.) insanlara daima güven vermiş, verdiği sözü tutmuş ve emanetleri en güzel şekilde korumuştur.

KONUŞALIM

"Müslüman, insanların elinden ve dilinden emin olduğu kimsedir." (Tirmizî, İman, 12.)

Yukarıdaki hadiste geçen "elinden ve dilinden emin olmak" ifadesinin hangi davranışları kapsadığını arkadaşlarınızla konuşunuz.

Hız Hatice (r.a.)* ona güvenerek ticaret kervanını emanet etmiş ve Hz. Muhammed de (s.a.v.) onun bu güvenini boşa çıkarmamıştır. Hz. Muhammed'e (s.a.v.) düşmanlık edenler bile en değerli eşyalarını gözleri arkada kalmadan ona emanet etmiştir. O (s.a.v.) Medine'ye hicret edeceği zaman, kendisinde bulunan emanetleri sahiplerine teslim etmesi için Hz. Ali'yi (r.a.) görevlendirmiştir.

Bireylerin birbirlerine olan güveni toplumun birlik, beraberlik ve huzuru için önemlidir.

³ Müslim, İman, 164.

* Radiyallahu anh / anhâ: Allah (c.c.) ondan razı olsun.

KONUŞALIM

Hiz. Peygamberin gençlik yıllarında Kâbe'nin onarılması kararı alınmıştı. Onarım bittikten sonra Hacerü'l-Esved'in yerine konulması olayında kabileler arasında çıkan tartışma neredeyse çatışmaya dönecekken Mekke'nin yaşlılarından biri, sorunun çözümü için Kâbe'ye gelen ilk kişinin hakem seçilmesi teklifinde bulundu. Orada bulunan herkes bu teklifi kabul etti ve hakemin vereceği karara uymaya söz verdi. Hiz. Muhammed'in (s.a.v.) Kâbe'ye geldiğini gören herkes buna çok memnun oldu.

Mekkelilerin bu memnuniyetinin sebebi sizce ne olabilir? Arkadaşlarınızla konuşunuz.

Hiz. Muhammed'in (s.a.v.) güvenilirliği, sözlerinde ve davranışlarındaki tutarlılığı kısa zamanda ona inanan insanların artmasında etkili olmuştur. O, hayatı boyunca **"... Emrolunduğun gibi dosdoğru ol..."**⁴ ayetinin sorumluluğunu üzerinde hissetmiş ve buna göre yaşamıştır.

İslam dini doğru ve güvenilir olmayı emretmiş, Hiz. Muhammed de (s.a.v.) "El-emin" vasfıyla bilinip, doğruluğun en güzel örneği olmuştur. Hiz. Peygamber (s.a.v.) hayatı boyunca doğru yaşamış ve Müslümanların da dosdoğru insanlar olmasını öğütlemiştir. Bu nedenle söz ve davranışlarında dosdoğru olup yalandan kaçınmak, müminlerin de uyması gereken ahlaki bir sorumluluktur.

OKUYALIM

Düşmanları bile Hiz. Muhammed'in (s.a.v.) üstün şahsiyetini övmüşlerdir. Ebu Süfyan ticaret için gittiği Suriye'de Bizans İmparatoru Heraklyus'un Hiz. Muhammed (s.a.v.) hakkındaki soruları karşısında Hiz. Muhammed'in (s.a.v.) asil bir aileden geldiğini, hiç yalan söylemediğini, insanları putlara tapmaktan alıkoymaya çalıştığını, onları Allah'ın birliğine inanmaya, namaz kılmaya, zekât vermeye davet ettiğini ve kendisine inananların asla dinlerini terk etmediklerini ifade etmişti. Hiz. Peygamberin en belirgin özelliklerinin doğruluk, iffet, ahde vefa ve emanete riayet olduğunu söylemişti.

(bk. Buhârî, Bedû'l-Vahiy, 6.)

4 Hûd suresi, 112. ayet.

YORUMLAYALIM

Hz. Muhammed (s.a.v.) misafir olarak gittiği evdeki kadının çocuğunu "Gel sana bir şey vereceğim." diyerek çağırdığını duyunca ona "Çocuğa ne vereceksin?" diye sordu. Kadın hurma vereceğini söyleyince Allah Resulü: "Eğer aldatıp ona bir şey vermeseydin sana bir yalan günahı yazılmış olurdu." buyurdu.

(Ebû Dâvûd, Edeb, 88.)

Yukarıdaki hadise göre Hz. Muhammed'in (s.a.v.) yalana bakışını yorumlayınız.

İhanet, yalan ve ikiyüzlülük, güven duygusunun olmadığı yerde çoğalır. Bu olumsuz özelliklerin arttığı toplumlarda huzursuzluk ve mutsuzluk hâkim olur. Hz. Peygamber (s.a.v.) yalan söylemenin, sözünü tutmamanın ve emanete ihanet etmenin birer münafıklık (ikiyüzlülük) göstergesi olduğunu belirtmiş ve insanlara bu davranışlardan uzak durmalarını hem sözleriyle hem de davranışlarıyla öğütlemiştir.⁵

2. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Merhametli ve Affedici Oluşu

Size haksızlık yaptığını düşündüğünüz bir arkadaşınız sizden yardım istese ona nasıl davranırsınız?

Merhamet, bir kimsenin ya da herhangi bir canlının karşılaştığı kötü durumdan dolayı üzüntü duymak, onların acı ve sıkıntılarına duyarlı olmaktır. Güzel ahlaka sahip insanların en belirgin özelliği, şefkatli ve merhametli olmalarıdır. Hz. Peygamber de (s.a.v.) son derece merhametli bir insandı. Allah (c.c.) onu âlemlere rahmet olarak göndermiştir. Bu yüzdendir ki Hz. Muhammed (s.a.v.) yetimlere, çocuklara, kadınlara, yaşlılara merhametle davranmıştır. Hatta hayvanlara ve diğer bütün canlılara merhametle yaklaşmış, etrafındakilere de bunu tavsiye ederek "Merhamet etmeyene merhamet olunmaz."⁶ buyurmuştur.

Onun ayırım yapmaksızın bütün canlılara karşı gösterdiği merhametli tavır etrafındaki insanları etkilemiş ve onun yanında olmalarını sağlamıştır. **"Allah'ın rahmeti sayesinde sen onlara karşı yumuşak davrandın. Eğer kaba, katı yürekli olsaydın, onlar senin etrafından dağılıp giderlerdi."**

5 bk. Buhârî, İman, 24.

6 Buhârî, Edeb, 18.

HZ. MUHAMMED'İN ÖRNEKLİĞİ

Artık sen onları affet. Onlar için Allah'tan bağışlama dile...⁷ ayeti bu gerçeği açıklamaktadır. Başka bir ayette de **"Size kendi içinizden öyle bir peygamber geldi ki, sizin sıkıntıya uğramanız ona ağır gelir. O size çok düşkün, müminlere çok şefkatli, çok merhametlidir."**⁸ buyrulurak Hz. Muhammed'in (s.a.v.) ümmetine karşı merhameti vurgulanmıştır.

Kendisi de bir yetim olan Hz. Muhammed (s.a.v.) özellikle yetimlere karşı duyarlı davranmıştır. Onların haklarının yenmemesi ve onlara zulmedilmemesi konusunda insanları uyarmıştır. Yetimleri koruyup gözetmeye teşvik etmiştir. Allah'ın (c.c.) **"Öyleyse sakın yetimi ezme! El açıp isteyeniyi de sakın azarlama."**⁹ emrine uygun davranmış, ümmetine de **"Müslümanların evlerinin en hayırlısı içinde yetime bakılıp iyilik edilen evdir. En kötüsü ise içinde yetime kötülük edilen evdir."**¹⁰ hadisiyle yetimlere karşı merhametle davranılması gerektiğini öğütlemiştir.

Merhamet, insanların birbirlerine zarar vermeyip yardımda bulunmalarını sağlayan çok önemli bir değerdir. İnsanların bütün yaratılmışlara şefkatle baktıkları, birbirlerine ve diğer canlılara merhametle davrandıkları toplumlarda barış, huzur ve sevgi gelişir.

BİLGİ KUTUSU

· Hz. Muhammed (s.a.v.), Allah Teâlâ'nın bütün mahlûkâtına karşı sergilediği merhametli tavır, hayvanlardan da esirgememiş ve Allah'ın (c.c.) rahmetine mazhar olmanın şartı olarak yaratılanlara merhametli davranmayı önermiştir: "Merhametliler Rahman'ın merhamet ettiği kimselerdir. Siz yeryüzündekilere merhamet edin ki göktekiler de size merhamet etsin..."

(bk. Tirmizî, Birr, 16.)

· Çocuklara selam vermiş, hal hatır sormuş, onların oyunlarına katılmış, sorunlarıyla ilgilenmiştir. Çocuklara sevgi ve şefkat göstermeyen insanların merhametsiz olduğunu söylemiştir.

(bk. Buhârî, Edeb, 17.)

YORUMLAYALIM

Müşriklerin kendisine yaptığı eziyetlere karşı, "Ey Allah'ın Resulü, beni Rabbin gönderdi, emrindeyim, istersen bunları şehirleriyle birlikte tarumar edeyim." diyen Cebrail'e (a.s) Hz. Muhammed (s.a.v.): "Hayır Ey Cebrail! Ben insanları helak etmek için değil, helaktan kurtarmak için geldim. Olur ki bunların neslinden zamanla bir tek de olsa Müslüman çıkar." cevabını verdi ve ellerini açıp Rabbine, "Ey Rabbim! Sen bunlara hidayet eyle. Onlar bilmiyorlar, onun için böyle yapıyorlar." diye dua etti.

(Buhârî, Bed'ül-halk, 7.)

Sizce Hz. Muhammed (s.a.v.) niçin böyle davranmıştır? Yorumlayınız.

7 Âl-i İmrân suresi, 159. ayet.

8 Tevbe suresi, 128. ayet.

9 Duhâ suresi, 9-10. ayetler.

10 İbn Mâce, Edeb, 6.

3. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) İstişareye Önem Vermesi

"Danışan dağı aşmış, danışmayan düz yolda şaşmış." atasözünde anlatılmak istenen sizce nedir?

İstişare; bir konuda doğruyu bulmak için bilgisi olan kişilerle görüşmek ve fikir alışverişinde bulunmak anlamlarına gelir. Danışma da denilen istişare, Hz. Muhammed'in (s.a.v.) bireysel ve toplumsal hayatında sürekli başvurduğu önemli bir ilkedir. Hz. Peygamber (s.a.v.) herkesi ilgilendiren önemli konularda arkadaşlarına danışmış ve Müslümanlarla istişare sonucunda verilen kararlara uygun hareket etmiştir.

Kur'an'da Şûra (danışma) isminde bir sure bulunur. Bu surede Yüce Allah **"Yine onlar, Rablerinin davetine icabet ederler ve namazı kılarlar. Onların işleri aralarında danışma iledir. Kendilerine verdiğimiz rızıktan da harcarlar."**¹¹ buyurmuştur. Böylece Kur'an danışmayı, Müslümanların önemli bir özelliği olarak vurgulamıştır.

Hz. Muhammed (s.a.v.), kritik konularda ortak bir tutum belirlenmesine özen göstermiştir. Bedir Savaşı sonunda esirlere nasıl davranılacağı, Uhud Savaşı'nda düşmanın nasıl karşılanacağı ve Hendek Savaşı öncesi şehrin etrafına hendek kazılması kararları istişare neticesinde alınmış ve uygulanmıştır.

Hudeybiye Antlaşması sonrası Müslümanlar arasında ortaya çıkan huzursuzluğun çözümünde Hz. Peygamberin, eşi Ümmü Seleme ile yaptığı istişare önemlidir. Müslümanlar umre için yola çıktıklarında Hudeybiye'de müşrikler tarafından durdurulmuştu. Görüşmeler sonunda bir antlaşma yapılmıştı. Antlaşmaya göre sahabe o sene Mescid-i Haram'ı ziyaret etmeden geri dönecekti. İhramlıydılar ve umre yapmadan geri dönmeyi içlerine sindiremiyorlardı. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) **"Kalkınız, kurbanlarınızı kesiniz, sonra tıraş olunuz."**¹² diye davet etmesine ve bu daveti üç kez tekrarlamasına rağmen, kimse hareket etmedi. Bunun üzerine Hz. Muhammed'in eşi Ümmü Seleme, kendisinin meydana çıkıp kurbanını kesmesini ve tıraş olmasını, böylece onların da doğal olarak peygamberlerine

OKUYALIM

Sahabiler, Hz. Muhammed'in (s.a.v.) tüm kararlarının, vahye dayandığını biliyorlardı. Buna rağmen çeşitli gerekçelerle farklı talepler sunabiliyorlardı. Çünkü onlar yakından tanıdıkları Allah Resulünün, Müslümanların yararına olan işlerde her türlü olumlu teklife açık olduğunu çok iyi biliyorlardı. Bedir Savaşı öncesinde Hz. Peygamber orduyu susuz ve kumlu bir yere yerleştirmişti. Bu durum savaş stratejisi açısından pek uygun değildi. Hubâb b. Münzir (r.a.) Hz. Peygamber'e bu kararın Allah'ın emri ile mi yoksa savaş taktiği olarak mı alındığını sordu. Hz. Muhammed (s.a.v.) kendi tercihi olduğunu söyleyince başka bir yere mevzilenmelerinin daha uygun olacağını dile getirdi ve Hz. Peygamber de bu teklif doğrultusunda hareket etti.

(bk. Vâkıdî, Meğâzî, 1, 53.)

11 Şûra suresi, 38. ayet.

12 Ebû Dâvûd, Cihad, 156.

HZ. MUHAMMED'İN ÖRNEKLİĞİ

uyacaklarını söyledi. Hz. Muhammed, eşinin tavsiyesine uygun olarak davrandığında ashab da onu takip etti.¹³

İstişarede ortak karar alabilme ve uzman görüşüne dikkat etme öne çıkar. Ortak karar alındığı için toplumsal birliktelik kuvvetlenmiş olur. İstişare sonucu alınan karar olumsuz sonuçlar doğursa bile sorumluluk paylaşıldığı için birliktelik zarar görmez. Bizler de Hz. Peygamber gibi alacağımız kararlarda ve çözüm önerilerinde ortak akla değer vermeli, farklı görüşleri dikkate almalıyız.

BİLİYOR MUSUNUZ?

Hz. Muhammed'in (s.a.v.) hayatından istişare örnekleri:

Hz. Muhammed (s.a.v), önceleri mescitte bulunan bir hurma kütüğüne dayanarak hutbelerini ayakta verirdi. Zamanla cemaat kalabalıklaştı. Müslümanların Hz. Peygamberi daha iyi görebilecek ve duyabilecek yüksekçe bir yere ihtiyaç duyduğunu gören ashâbdan Temîm ed-Dârî, ona bir minber yapmayı önerdi. Bu öneriyi ashâbıyla istişare eden Hz. Peygamber, amcası Abbâs'ın kölesi Minâ'ya üç basamaktan ibaret sade bir minber yaptırdı.

(bk. Dârimî, Mukaddime, 6.)

Hz. Peygambere, Bedir savaşı zaferle sona erdiğinde esirler getirildi. Hz. Muhammed (s.a.v.) "Bu esirler hakkında ne diyorsunuz?" diye sorarak ashâbıyla istişare etmişti. Sonuçta Hz. Ebû Bekir'in (r.a.) görüşünü benimsemiş, okuma yazma bilenlerin on Müslümana öğretmeleri karşılığında serbest bırakmıştı.

(bk. Ebû Dâvud, Cihâd, 121.)

YAZALIM

Size göre okulunuzdaki en önemli üç sorun nedir? Bu sorunların çözümü ile ilgili önerileriniz nelerdir? Yazınız.

Sorunlar

Çözüm Önerileri

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

13 Buhârî, Şurut, 15.

4. ÜNİTE

4. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Davasındaki Cesaret ve Kararlılığı

"Kararlılık ve cesaret, hedefe götüren en kestirme yoldur." sözüyle ne anlatılmak istenmektedir?

Yiğitlik ve kahramanlık anlamına gelen cesaret; güç ve tehlikeli bir işe girişirken kişinin kendinde bulduğu güven duygusudur. Korku veren bir olay anında veya olağandışı durumlarda sabır ve sebat göstererek soğukkanlılığı koruyup, endişeye kapılmadan sakin bir şekilde hareket etmektir.

Hz. Muhammed'in (s.a.v.) kişisel özelliklerinden biri de cesur olmasıdır. O, en zor ve sıkıntılı anlarda bile cesaretinden bir şey kaybetmemiştir. Mekkeli müşriklerin İslam'ın yayılmasına engel olma çabalarına hatta Taif'te müşrikler tarafından taşlanarak şehirden çıkarılmasına rağmen içinde bulunduğu toplumun inanç ve âdetlerinin yanlış olduğunu cesaretle söylemiştir. Hz. Peygamberin bu kararlılığı karşısında yaptıkları baskıların işe yaramadığını gören müşrikler Hz. Muhammed'e (s.a.v.) kendilerince cazip teklifler sunmuşlardır. Allah Resulü "*Güneş'i sağ elime, Ay'ı da sol elime verseler yine de yolumdan dönmem...*"¹⁴ buyurarak cesaretini ve kararlılığını ortaya koymuştur.

Mekke'de müşriklerin baskıları nedeniyle İslam'ı tebliğ etme imkânı kalmayınca Hz. Muhammed (s.a.v.), Allah'ın (c.c.) izin vermesiyle Medine'ye hicret kararı aldı. Kendisi başta olmak üzere bütün Müslümanlar inançları uğruna her şeylerini geride bırakıp yola düştüler. Hicret esnasında müşrikler tarafından takip edildikleri için Hz. Ebubekir (r.a.) ile Sevr mağarasına sığınan Hz. Peygamber (s.a.v) en zor zamanda "**... Üzülme! Allah bizimle beraberdir...**"¹⁵ diyerek yol arkadaşını teselli etmiş ve cesaretini korumuştur.

Son derece yumuşak huylu, sakin bir tabiata sahip olan Hz. Muhammed (s.a.v.), yeri geldiğinde hak ve hakikat uğrunda cesur ve yürekliydi. Bedir Savaşı'nın en şiddetli anlarında, bin kişilik müşrik ordusu karşısında üç yüz kişilik Müslüman ordusu telaşa kapıldıklarında ona sığınıyor, onu kendilerine siper yapıyorlardı.¹⁶

YORUMLAYALIM

Sahabe, cesaret ve şecaatte kendilerine örnek aldıkları Hz. Muhammed'i (s.a.v.), "insanların en iyisi, en cömerdi ve en cesuru" olarak nitelendirmiştir. Enes b. Mâlik'in (r.a.) anlattığına göre bir gece Medine halkı yüksek bir ses duyarak korkmuş ve sesin geldiği tarafa doğru gitmişlerdi. Bir atın üstüne atlayarak hepsinden önce sesin geldiği yöne atını süren Hz. Peygamber (s.a.v.) ise dönerken onlara rastlamış ve boynunda kılıcıyla onları "Korkmayın, korkmayın!" diye teskin etmişti.

(Buhârî, Edeb, 39; Müslim, Fedâil, 48.)

Yukarıdaki olayı okuyarak Hz. Peygamberin (s.a.v.) cesaretini yorumlayınız.

14 İbn Hişam, es-Sîre, C 1, s. 101.

15 Tevbe suresi, 40. ayet.

16 Ahmed b. Hanbel, I, 127.

HZ. MUHAMMED'İN ÖRNEKLİĞİ

Kararlılık, bir iş ve davranışta azim ve sebat göstermek, bir konuda iyi düşündükten sonra verilen karardan dönmemektir. Kararlılık Müslümanın ahlaki bir özelliğidir. Nitekim mümin, şartlar ve durumlar ne olursa olsun imanında kesin bir sebat ve azim gösterir. Başına gelen olumlu ya da olumsuz hiçbir hâl ve hadise, müminin hayır ve iyilik üzere olmasına engel olamaz. Allah Resulü (s.a.v.) müminin bu güzel halini şöyle anlatır: *"Müminin durumu ne ilginçtir. Her hali kendisi için hayırlıdır. Bu durum yalnız mümine mahsustur. Başına sevinecek bir hal geldiğinde şükreder. Bu onun için hayır olur. Başına bir sıkıntı geldiğinde sabreder. Bu da onun için hayır olur."*¹⁷

Hz. Âdem'den (a.s.) Hz. Muhammed'e (s.a.v.) dek Allah'ın (c.c.) bütün elçileri sıkıntılar karşısında davalarıyla ilgili herhangi bir gevşekliğe ya da ümitsizliğe kapılmamışlardır. Vazgeçmek yerine Rablerine sığınıp O'ndan yardım dilemişlerdir.¹⁸

Hz. Muhammed (s.a.v.) de risâletini tebliğ başladığı ilk günden itibaren görevinin son anına kadar kararlılığını devam ettirmiştir. İki büyük destekçisi eşi Hz. Hatice (r.a.) ve amcası Ebu Talib'i kaybetmenin üzüntüsünü üzerinden atamamışken tebliğ için Taif'e giden Resûlullah (s.a.v.), burada kötü karşılanmıştır. Taşlanması ve ayaklarının kanlar içinde kalmasına rağmen sebatını bozmamış ve ümitsizliğe düşmemiştir. Huneyn'de düşmanın pususu karşısında dağılan Müslümanlara yeryüzü bütün genişliğine rağmen dar geldiği anda¹⁹ Hz. Muhammed (s.a.v.) hem düşman üzerine yürümüş hem de ashâbının toparlanmasını sağlamıştır. Yine Hz. Peygamber'in (s.a.v.) müşriklere karşı giriştiği Hendek Savaşı'nda verilen mücadeledeki kararlı tavrı da Kur'an'da dile getirilmiştir.²⁰

Azim, karar vermek, bir şeyi yapmak hususunda büyük bir kararlılıkla gayret göstermek anlamına gelir. Azim ve sebatın kaynağı inançlı olmaktır. Ancak Allah'a (c.c.) gerçek anlamda iman eden kişi inancını koruma uğruna elinden geleni yapma azmini gösterebilir. Disiplinli, verimli ve başarılı bir hayat yaşayabilmek için kararlılık, azim, sebat ve sabır gibi prensiplere dikkat etmek gerekir.

NOT EDELİM

"... Bir kere de karar verip azmettin mi, artık Allah'a tevekkül et (O'na dayanıp güven). Şüphesiz Allah, tevekkül edenleri sever."

(Âl-i İmrân suresi, 159. ayet.)

17 Müslim, Zühd, 64.

18 bk. Âl-i İmrân suresi, 147. ayet.

19 bk. Tevbe suresi, 25. ayet.

20 bk. Ahzâb suresi, 22. ayet.

4. ÜNİTE

Azım ve sebatla bütün engeller aşılır.

5. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Hakkı Gözetmedeki Hassasiyeti

Hakkınız gözetildiğinde neler hissedersiniz?

Hakkı gözetmek; adil olmak ve her hak sahibine hakkını vermek demektir. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) en belirgin özelliklerinden biri de insanlar arasında adaletle karar vermesi ve adil davranmasıdır. Hz. Peygamber (s.a.v.), Yüce Allah'ın Kur'an-ı Kerim'de buyurduğu "... **Eğer hükmedecek olursan, aralarında adalet ile hükmet. Çünkü Allah adil davrananları sever.**"²¹ emrini her durumda uygulamıştır.

Hz. Muhammed (s.a.v.) insanlığın huzuru için adaleti en temel ilke olarak görmüştür. O karar verirken hiç kimseye ayrıcalık göstermez, makam, mevki, zenginlik, fakirlik, akrabalık bağı gibi durumlar onun verdiği kararları etkilemezdi. Hak sahibinin hakkını alması konusuna dikkat ederdi. Bununla birlikte zayıf ve güçsüzlerin, çocukların, yetim ve yoksulların haklarının korunmasında daha titiz davranırdı.

21 Mâide suresi, 42. ayet.

BİLGİ KUTUSU

Hz. Muhammed (s.a.v.), peygamberlikten önceki hayatında da güzel ahlak sahibiydi. O çevresinde adil, güvenilir ve dürüst kişiliği ile tanınmıştı. Gençliğinde Mekke'ye dışarıdan gelenlerin karşılaşacağı zorlukları önlemek, onların can ve mal güvenliklerini sağlamak için Hilf'ül-Fudûl'un (erdemliler birliği) çalışmalarına aktif bir şekilde katılmıştı.²²

PAYLAŞALIM

Haksızlıkla Mücadele

Hz. Muhammed (s.a.v.), peygamberliğinden önce Mekkelilerin haksızlığa uğrayan insanlara yardım etmek amacıyla yaptıkları Hilf'ül-Fudûl antlaşmasına katılmış, peygamberlik sonrasında da böyle bir antlaşmaya davet edilmesi durumunda katılacağını bildirmiştir.

Hz. Peygamberin katıldığı Erdemliler Birliği hakkında araştırma yapınız. Ulaştığınız sonuçları arkadaşlarınızla paylaşınız.

22 bk. İbn Sa'd, Tabakat, C 1, s. 129.

4. ÜNİTE

İslam dini akrabalık bağlarına önem vermiş ancak bu bağların adalet ilkesinin önüne geçmesini kesinlikle istememiştir. Örneğin; Bedir Savaşı'nda esirler arasında Hz. Muhammed'in (s.a.v.) amcası Abbas da vardı. Esirler tazminat ödeyerek özgürlüğüne kavuşabiliyordu. Abbas, Hz. Muhammed'in amcası olduğu için tazminatsız salıverilmesi teklif edilmişti. Hz. Peygamber (s.a.v.), *"Hayır, böyle bir şey olamaz, onun ödemek zorunda olduğu tazminatın bir dirhemi bile bağışlanamaz."*²³ demişti.

Hz. Muhammed (s.a.v.), hüküm verirken hangi dinden olursa olsun insanlar arasında adaleti gözetmiştir. Ebu Hadrâd adlı sahâbi, bir Yahudi'den borç almıştı. Ancak Ebu Hadrâd söz verdiği süre içinde borcunu ödeyememişti. Bu sahâbi borcunu ödemek için alacaklıdan süreyi uzatmasını istediyse de adam buna razı olmadı. Hz. Muhammed (s.a.v.) durumdan haberdar olunca Ebu Hadrâd'dan elindeki bazı malzemeleri satarak borcunu ödemesini, alacaklıyı mağdur etmemesini söyledi.²⁴

YORUMLAYALIM

Hakların gözetilmesi toplum huzuruna ne gibi katkılar sağlar? Yorumlayınız.

Hz. Peygamber Müslüman'ın en önemli özelliğinin adalet ve güvenilirlik olduğunu bildirmiştir. O, *"... Hak sahiplerinden yana çıkıp hakkın yerini bulmasına yardımcı olanlar, insanların en hayırlılarıdır. İçinde zayıf kimselerin incitilmeden hakkını alamadığı bir toplum yükselemez."*²⁵ buyurmuştur. Çünkü haksızlık, toplumsal karışıklığa ve çatışmaya neden olur ve böyle toplumlarda kimse kendini güvende hissedemez. Bir toplumda adalet yerleşir ve hak sahibinin hakkı korunursa o toplum huzurlu ve güçlü olur. Bizler de Hz. Muhammed'in (s.a.v.), adaletin hakim olduğu bir toplum meydana getirme hususundaki hassasiyetini örnek almalı ve onun gibi adil olmaya çalışmalıyız.

23 Buhâri, Megazi, 64.

24 bk. İbn Mâce, Sadakat, 17.

25 Ahmed b. Hanbel, III, s. 423.

YORUMLAYALIM

“Ey iman edenler! Adaleti titizlikle ayakta tutunuz; şahitlik ederken kendiniz, anne babanız ve akrabanız aleyhinde de olsa, Allah için şahitlik eden kimseler olunuz. Haklarında şahitlik ettiğiniz kimseler zengin ya da fakir olsalar da (adaletten ayrılmayınız), Allah zengine de fakire de sizden daha yakındır. Arzularınıza uyup adaletten sapmayınız. Eğer şahitlik ederken gerçeği çarpıtırsanız ya da şahitlikten kaçınırsanız muhakkak ki Allah yaptıklarınızı bilir.”

(Nisâ suresi, 135. ayet.)

“Ey iman edenler! Allah için hakkı titizlikle ayakta tutan, adalet ile şahitlik eden kimseler olun. Bir topluma olan kininiz, sakın ha sizi adaletsizliğe itmesin. Âdil olun. Bu, Allah’a karşı gelmekten sakınmaya daha yakındır. Allah’a karşı gelmekten sakının. Şüphesiz Allah, yaptıklarınızdan hakkıyla haberdardır.”

(Mâide suresi, 8. ayet.)

Yukarıdaki ayetleri adaletle ilgili gözetilmesi gereken hususlar bakımından yorumlayınız.

6. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) İnsanlara Değer Vermesi

Bir insana değer verildiğini nasıl anlarsınız?

Yüce Allah (c.c.) insanı en güzel biçimde yaratmıştır.²⁶ O, insanlar arasında herhangi bir ayırım gözetmeksizin hepsine rızık verdiğini ve onlara çeşit çeşit nimetler bahşettiğini Kur'an'da bize bildirmiştir.²⁷

Hz. Muhammed (s.a.v.), ırk, cinsiyet, makam, mevki ve şöhret gibi farklılıkların insanın değerini belirleyemeyeceğini ifade etmiştir. Veda Hutbesi'nde “...Ey insanlar! Biliniz ki Rabbiniz birdir, atanız da birdir. Bütün insanlar Âdem'den gelmiş, Âdem de topraktan yaratılmıştır. Arap'ın Arap olmayana, Arap olmayanın Arap'a, beyazın siyaha, siyahın da beyaza hiçbir üstünlüğü yoktur. Allah katında üstünlük ancak takva iledir...”²⁸ buyurarak temelde insanlar arasında ayırım olmadığını vurgulamıştır. İslamiyet, atalarla övünmeyi ve onlarla gururlanmayı yasaklamış, herkesin ancak kendi inancı ve yaptığı işlerle değer kazanacağını ilan etmiştir. “**Ey insanlar! Şüphesiz sizi bir erkek ile bir kadından yarattık, tanışasınız diye sizi kavim ve kabilelere ayırdık, Allah katında en değerli olanınız O'na itaatsizlikten en fazla sakınanınızdır. Allah her şeyi hakkıyla bilmektedir, her şeyden haberdardır.**”²⁹ ayetinde üstünlüğün ancak takva ile olacağı vurgulanmıştır.

Hz. Muhammed (s.a.v.) hayatın çok zor olduğu bir sosyal çevrede yaşamıştır. İnsanlar köle olarak alınıp satılıyor, soylu bir aileden gelmeyenler horlanıyor, yetimler ve kadınlar hak ettikleri değeri görmüyordu. İşte böyle bir ortamda Hz. Muhammed (s.a.v.) daima insanların onurlu bir yaşam sürmeleri için çaba sarf etmiş, onların haklarını savunmuştur. Kadınların ve kız çocuklarının, en az erkekler kadar değerli olduklarını vurgulamış, kölelerin azat edilmesi için insanları teşvik etmiş, çalışanlara emeklerinin karşılığının güzelce teslim edilmesini istemiştir.

26 bk. Tîn suresi, 4. ayet.

27 bk. İsrâ suresi, 70. ayet.

28 Ahmed b. Hanbel, V, 411.

29 Hucurât suresi, 13. ayet.

4. ÜNİTE

Hz. Peygamber ayırım yapmaksızın tüm insanlara değer verirdi.

Hz. Peygamber Müslüman olmayan komşularıyla iyi ilişkiler kurmuş, komşuluk haklarına dikkat etmiş, hastalandıklarında onları ziyaret etmiştir. Vefat ettiklerinde cenazelerine saygı göstermiş³⁰, kendisine sıkça uğrayan bir Yahudi çocuğunu hastalandığında ziyaret ederek memnun etmiştir.³¹

Mescid-i Nebî'nin temizliğini herhangi bir karşılık almadan yapan Ümmü Mihcen isminde kimsesiz bir kadın vardı. Hz. Muhammed (s.a.v.) kadını bir müddet göremeyince artık neden gelmediğini sordu. Arkadaşları kadının vefat ettiğini söylediler. Hz. Peygamber, "Neden bana haber vermediniz!" diyerek arkadaşlarına sitemde bulundu, Ümmü Mihcen'e verdiği değeri göstermek üzere kadının mezarına gitti ve onun için dua etti.³²

Hz. Muhammed (s.a.v.), insanların dertlerini sabırla dinler, sorunlarına çözüm bulmaya çalışırdı. Uhud savaşında babaları şehit olan kız kardeşler Hz. Peygambere gelerek sıkıntı ve dertlerini anlatmışlardı. Hz. Peygamber de onları dinleyerek sorunlarına çözüm bulmuştu.³³

Hz. Muhammed (s.a.v.), çocuklarla vakit geçirir ve ibadet ederken bile onları ihmal etmezdi. Hz. Peygamber, Hz. Zeynep'ten olan torunu Ümâme kucağında olduğu halde namaza durur, kıyamda iken onu kucağında tutar, secdede onu yanı

30 bk. Buhâri, Cenaiz, 48.

31 bk. Ebû Dâvûd, Cenaiz, 5.

32 bk. İbn Mâce, Cenaiz, 32.

33 bk. Dârimî, Mukaddime, 7.

HZ. MUHAMMED'İN ÖRNEKLİĞİ

başına koyar, ayağa kalkarken tekrar kucağına alırdı.³⁴ Çocuklarla şakalaşır, oynar, onlara çeşitli hediyeler verir. Özellikle yetim çocukları toplum içinde gözetir, başlarını okşar, bağrına basardı.

Hz. Muhammed (s.a.v.) sadece yaşadığı döneme ve topluma örnek olmamıştır. O, kıyamete kadar yaşayacak olan bütün insanlara örnektir. Doğruluğu, güvenilirliği, merhame-ti ve affediciliğiyle insanları iyiye ve güzele yönlendirmiştir. Hakkı gözetmedeki hassasiyeti insanlar arasında adaletin yaygınlaşmasını sağlamıştır. Hayatımıza yön vermek için Hz. Peygamberin hayatından her alanda örnek bulmak mümkündür. Çünkü onun gönderiliş gayesi; Kur'an'ı yaşamak, yaymak ve açıklamaktır. O da bunu en güzel şekilde hikmetli söz ve davranışlarıyla gerçekleştirmiştir.

Hilye-i Şerif

BİLGİ KUTUSU

- Hz. Peygamber, insanlara daima mütevazı bir kardeş, şefkatli bir öğretmen ve merhametli bir baba gibi davranırdı.
- İnce, nazik, kibar ve ölçülü bir hitap tarzını benimserdi.
- Şaka yaparken kimseyi kırmaz, doğru olmayan bir şeyi söylemez ve kimseyi yanıltmazdı.
- Dikkat çekmek istediğinde konuşmasında geçen önemli cümleleri üçer defa tekrar ederdi.
- Az sözle çok şey ifade eder, tane tane, açık seçik ve herkesin anlayabileceği bir tarzda konuşurdu.
- Karşısındakini dinlediğini ve anladığını göstermek için yüzüne bakarak konuşurdu.

(bk. Tirmizî, Şemail, 160.)

34 bk. Müslim, Mesâcid, 42.

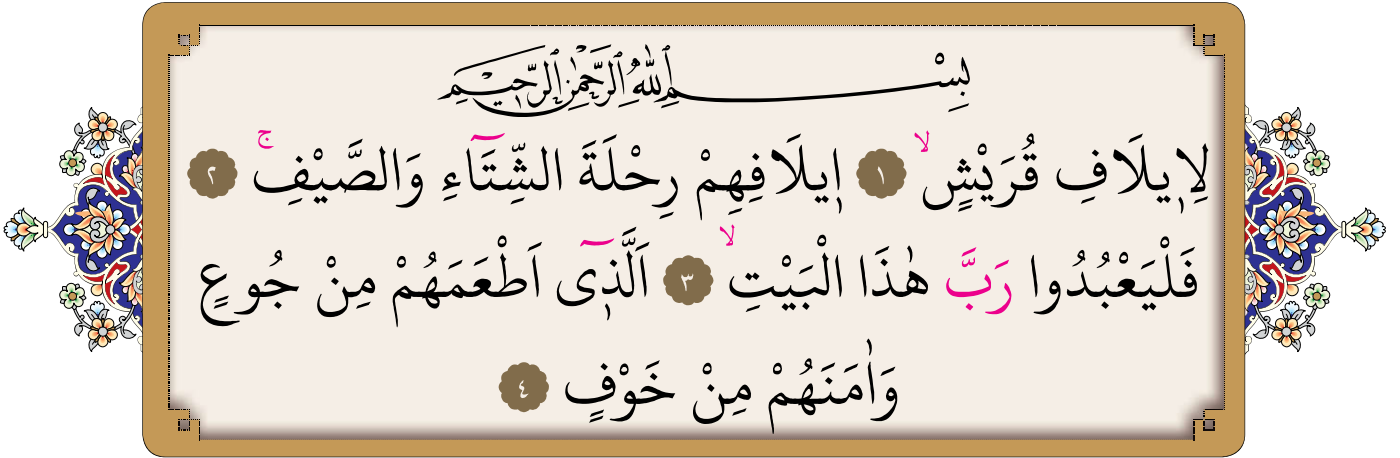
7. Bir Sure Tanıyorum: Kureyş Suresi ve Anlamı

Hz. Muhammed (s.a.v.) hangi kabiledendir?

Kureyş suresi, Mekke döneminde inmiştir. 4 ayettir. Kureyş, Hz. Peygamberin mensup olduğu kabilenin adıdır.

Kureyş suresinde cahiliye dönemi Araplarının durumlarından bahsedilir. Cahiliye döneminde Kureyş kabilesi diğer kabileler içinde ayrıcalıklara sahipti. Özellikle ticari ayrıcalıkları vardı. Sure, yaz kış onlara verilen nimetler nedeniyle Allah'a (c.c.) ibadet etmek gerektiğini hatırlatıyor.

Kureyş kabilesi, Kâbe'nin gözetim ve bakımını üstlenmişti. Bu yüzden diğer Arap kabileleri onlara büyük saygı gösteriyorlardı. Özellikle fil olayından sonra bu saygınlıkları daha da arttı. Hatta Mekke dışında yaşayan Araplar katında da saygınlık kazandılar. Emirler ve krallar Kureyş soyuna özel ilgi duyar ve saygı gösterirlerdi. Nitekim Kureyşliler güven içinde yazları Taif denen kente gider, serin yaylalarından istifade ederlerdi. Kış mevsiminde de Yemen ülkesine giderlerdi. Bu gidiş gelişlerde ticari kâr elde ederlerdi. Ayrıca Mekke şehri tarıma elverişli olmadığı için halkın ticaretten başka gelir kaynakları yoktu. Hac mevsiminde kurulan panayırarda ticaretlerini artırıyorlardı. İşte Kureyş suresi Allah'ın (c.c.) onlara lütfettiği bu imkânları hatırlatmaktadır.

Okunuşu	Anlamı
Bismillâhirrahmânirrahîm.	Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla.
1. Li'î lâfi Kurayş	1-4. Kureyş'e kolaylaştırıldığı, evet, kış ve yaz seyahatleri onlara kolaylaştırıldığı için onlar, kendilerini açlıktan doyuran ve her çeşit korkudan emin kılan şu evin (Kâbe'nin) Rabbine kulluk etsinler.
2. Îlâfihim rihleteşşitâi vessayf	
3. Felya'büdû rabbe hâzelbeyt	
4. Ellezî et'amehüm min cû'in ve âmenehüm min havf	

HZ. MUHAMMED'İN ÖRNEKLİĞİ

ÜNİTEMİZİ DEĞERLENDİRELİM

A. Aşağıdaki açık uçlu soruları cevaplayınız.

1. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) istişareye verdiği önemi örneklerle açıklayınız.

.....
.....
.....

2. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) örnek davranışlarının toplumsal hayattaki önemini açıklayınız.

.....
.....
.....

3. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) hakkı gözetmesi ve insanlara değer vermesi ile ilgili hadislerinden örnekler yazınız.

.....
.....
.....

4. Hangi davranışlarımız güvenilir bir insan olduğumuzu gösterir? Açıklayınız.

.....
.....
.....

5. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) azim ve kararlılığını örneklerle açıklayınız.

.....
.....
.....

B. Aşağıdaki çoktan seçmeli soruları cevaplayınız.

1. "Haksız yere bir serçeyi veya daha küçük bir hayvanı öldüren insandan Allah bunun hesabını mutlaka soracaktır." (Nesâî, Dahâyâ, 42.)

Yukarıda verilen hadiste Hz. Muhammed'in (s.a.v.) hangi özelliğine vurgu yapılmaktadır?

- A) Adaleti
- B) Dürüstlüğü
- C) Güvenilirliği
- D) Merhameti

4. ÜNİTE

2. Hz. Muhammed (s.a.v.) İslam'ı anlatmak için bir gün Taif'e gitmişti. Ancak Taifliler Mekke müşriklerinin kışkırtmasıyla Hz. Muhammed'e (s.a.v.) şiddetli bir tepki gösterdiler. Hz. Peygambere taş fırlattılar, geçeceği yollara diken attılar. Hz. Peygamber buna çok üzüldü ve onlar için, "Rabbim, halkımı bağışla, onlar ne yaptıklarının farkında değiller." diye dua etti. (Buhârî, Enbiyâ, 54.)

Yukarıda verilen örnekte asıl vurgulanmak istenen nedir?

- A) Hz. Muhammed (s.a.v.) İslam'ı yaymak için farklı şehirlere gitmiştir.
B) Hz. Muhammed'e (s.a.v.) taş atılmışlardır.
C) Hz. Muhammed (s.a.v.) çok üzülmüştür.
D) Hz. Muhammed (s.a.v.) affedicidir.
3. Hz. Peygamber, Uhud savaşında Medine'de kalıp savunma yapılması görüşündeydi. Ancak arkadaşlarının çoğu meydan savaşı yapılmasını istemişti. Bunun üzerine Hz. Muhammed (s.a.v.) kendi görüşünden vazgeçti.

Yukarıda verilen örnekte Hz. Muhammed'in (s.a.v.) hangi yönü vurgulanmaktadır?

- A) Hz. Muhammed (s.a.v.) merhametliydi.
B) Hz. Muhammed (s.a.v.) istişareye önem verirdi.
C) Hz. Muhammed (s.a.v.) cesur ve kararlıydı.
D) Hz. Muhammed (s.a.v.) hakkı gözetirdi.
4. Hz. Muhammed (s.a.v.) peygamberliğinden önce de haksızlıkların karşısında duruyor ve haklının yanında yer alıyordu. Bundan dolayı Erdemliler Topluluğu'na (Hilfü'l-Fudûl) katılmıştır. Bu yolla haksızlığa uğrayan, güçsüz ve kimsesiz insanların hakkını korumuştur.

Yukarıda verilen bilgiye göre aşağıdaki seçeneklerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Hz. Muhammed (s.a.v.) peygamber olmadan önce de adaletlidir.
B) Erdemliler Topluluğu güçsüzlerin hakkını savunmaktadır.
C) Hz. Muhammed (s.a.v.) kimsesizlerin yanındadır.
D) Hz. Muhammed (s.a.v.) Hilfü'l-Fudûl'un en genç üyesidir.
5. Hz. Muhammed (s.a.v.), davasından vazgeçmesi için müşriklerin yaptığı cazip teklifleri geri çevirmiş ve onlara şu cevabı vermiştir: "Güneşi sağ elime, ayı da sol elime koysalar yine de yolumdan dönmem."

Aşağıdaki seçeneklerden hangisi yukarıda verilen örnekte Hz. Muhammed (s.a.v.) ile ilgili belirtilen özelliklerden biridir?

- A) Hz. Muhammed (s.a.v.) bilgiye önem verirdi.
B) Hz. Muhammed (s.a.v.) müsamahalıydı.
C) Hz. Muhammed (s.a.v.) kararlıydı.
D) Hz. Muhammed (s.a.v.) danışarak iş yapardı.

HZ. MUHAMMED'İN ÖRNEKLİĞİ

C. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri verilen kelimelerle doldurunuz.

(üsve-i hasene, istişare, sebat, sıdk, emanet, azim)

- 1- Doğruluk, kavramıyla ifade edilir ve dürüst olmak, kimseyi aldatmamak, kendi aleyhine bile olsa her zaman doğruyu söylemek gibi davranışlarla kendini gösterir.
- 2- Hz. Muhammed'in (s.a.v.) örnekliliği Kur'an-ı Kerim'de kavramıyla ifade edilir.
- 3- Peygamberlerin özelliklerinden biri olan güvenilir olmak anlamına geldiği gibi insan ilişkilerinde vazgeçilmez ahlaki bir ilkedir.
- 4- Hz. Peygamber (s.a.v.) herkesi ilgilendiren önemli konularda arkadaşlarına danışmış ve Müslümanlarla sonucunda verilen kararlara uygun hareket edilmiştir.
- 5- Hz. Muhammed (s.a.v.) "Güneşi sağ elime, Ay'ı da sol elime koysalar yine de yolumdan dönmem." buyurarak ve kararlılığını dile getirmiştir.
- 6- Mümin şartlar ve durumlar ne olursa olsun imanında kesin bir sebat ve gösterir.

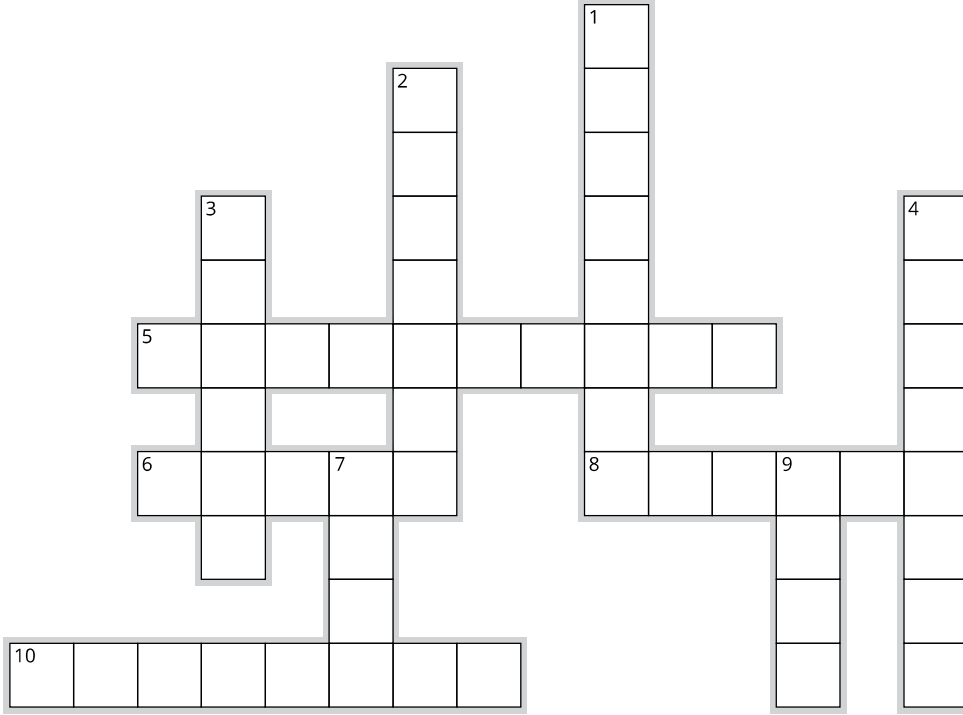
D. Aşağıdaki cümleler doğruysa başına (D), yanlışsa (Y) yazınız.

1. () Hz. Muhammed (s.a.v.) hikmetli sözleriyle insanları iyiye ve güzele yönlendirmiştir.
2. () Hz. Muhammed'in (s.a.v.), arkadaşlarına danışarak yaptığı işlere "üsve-i hasene" denir.
3. () Hz. Muhammed'in (s.a.v.) bireye ve topluma en güzel örnek olması özelliğini Kur'an-ı Kerim "üsve-i hasene" olarak nitelemektedir.
4. () Hz. Muhammed (s.a.v.) haksızlıklarla mücadele etmek için gençliğinde "Erdemliler Cemiyeti"ne katılmıştır.
5. () Kureyş suresinde Fil Olayı'ndan bahsedilmektedir.
6. () Hz. Muhammed'in (s.a.v.) kişisel özelliklerinden biri de cesur olmasıdır.
7. () Hz. Muhammed (s.a.v.) sadece yaşadığı döneme ve topluma örnek olmuştur.
8. () Hz. Peygamber (s.a.v.) herkesi ilgilendiren önemli konularda arkadaşlarına danışmış ve Müslümanlarla istişare sonucunda verilen kararlara uygun hareket etmiştir.

BULALIM

Aşağıdaki soruları cevaplayarak bulmacayı çözünüz.

Soldan Sağa

5. Bir iş ve davranışta azim ve sebat göstermek, bir konuda iyi düşündükten sonra verilen karardan dönmemek.
6. Kararında ya da sözünde azimli olmak, bir işi sonuna kadar götürmek.
8. Hz. Peygamberin mensup olduğu kabile ve bir sure adı.
10. Bir kimsenin ya da herhangi bir canlının karşılaştığı kötü durumdan dolayı üzüntü duymak, onların acı ve sıkıntılarına duyarlı olmak.

Yukarıdan Aşağıya

1. Dürüst olmak, kimseyi aldatmamak, kendi aleyhine bile olsa her zaman doğruyu söylemek.
2. Güç ve tehlikeli bir işe girilirken kişinin kendinde bulduğu güven duygusu.
3. Bir kimseye kuşku duymadan inanmak ve güvenmek.
4. Bir konuda doğruyu bulmak için bilgisi olan kişilerle görüşmek ve fikir alışverişinde bulunmak.
7. Karar vermek, bir şeyi yapmak hususunda büyük bir kararlılıkla gayret göstermek.
9. Güvenilir kimse.